

برکت یکی از موضوعات صفحه جدید «دخل و خرج» است. در این صفحه مسائل شرعی و احکام موضوعات اقتصادی از جمله معاملات به روایتی داستان وار مطرح می شود. شما هم می توانید سوزه ها و سوالات خود را برای ما ارسال کنید.

از ما پرسید

سوالات و تجربیات خود را برای ما ارسال کنید

۰۹۰۳۳۳۳۷۰۱ ۲۰۰۹۹۹

۰۹۱۵۰۰۰۰۷۴۹

معامله چک و سفته مدت دار به صورت نقد به قیمتی کمتر از مبلغ آن که امروزه رایج است، چه حکمی دارد؟

آیت الله خامنه ای

آیت ا... خامنه ای: فروش چک مدت دار به دیگری به کمتر یا بیشتر از مبلغ مندرج در چک جایز است و اشکال ندارد. آنچه اشکال دارد و جایز نیست، این است که مبلغی از کسی قرض بگیرد و در برابر آن، چک مدت دار به مبلغ بیشتر از مبلغ قرض به او بدهد؛ این عمل قرض ربوی است و حرام است. اگر چه بعيد نیست اصل قرض صحیح باشد.

۰۹۱۵۰۰۰۰۱۲۲

آیا خرید و فروش چک و سفته جایز است؟

آیت ا... مکارم شیرازی

در صورتی که چک مربوط به معاملاتی باشد و سند بدهکاری محسوب شود و چک دوستانه نباشد) خرید و فروش آن به کمتر یا بیشتر از مبلغ مندرج در آن مانعی ندارد. همچنین سفته حقیقی را اگر کسی با دیگری به مبلغی کمتر معامله کند مثل این که سفته هزار تومانی را که سه ماه مدت دارد به نصف تومانی پول نقد معامله نماید و در حقیقت یک هزار تومان اسکناسی را که در ذمه بدهکار، طلب دارد، به نصف تومانی پول نقد می فروشد، این گونه معامله سفته اشکال ندارد (و آن را اتنزایل سفته گویند) ولی معامله روی سفته دوستانه خالی از اشکال نیست، چون بدهی واقعی در آنجا وجود ندارد و راه هایی که برای حل مشکل آن ذکر شده هیچ کدام خالی از اشکال نمی باشد.

آیت ا... سیستانی

چک دیگران اشکال ندارد.

آیت ا... نوری همدانی

خرید کردن چک چنانچه صوری نباشد اشکال ندارد.

آیت ا... صفایی گلپایگانی

فروش چک و سفته صحیح نیست. بلی، طلبکار می تواند ذمه مدیون را به کمتر از مبلغ دین به دیگری نقد بفرشد.

روایت دوم؛

با خودش می گفت، دوماه، فقط اگر دوماه می شد شرایط را مدیریت کرد اوضاع خیلی متفاوت می شد. تابستان امسال خیلی هوا گرم شده بود. نگرانی از توانایی برون رفت از شرایط کنونی، عقب افتادن وعده های مشتریان و ... هم تحمل این هوا را سخت تر می کرد. روبه روی یک نانوايي ایستاد تا چند تابی نان برای خانه بخرد. در جیب هایش به دنبال اسکناس دوهزار تومانی بود که ناگهان چشمش به برگه چکی افتاد که دیروز برای کلاس کنکور پسرش نوشته بود اما دیگر نیازی به آن نبود. پسرش با دو تا دیگر از دوستانش بر نامه مشتری ریخته بودند و دیگر قصد نداشت به آنجا برود. به ذهنش رسید حالا که اجناسش به فروش نرفته می تواند چک مدت دار ی بنویسد و آن را در بازار نقد بفروشد اینطوری هم پول دستش می رسد هم مطمئن است که می تواند در موعد چک آن را پاس کند. هیچ وقت به چک های مشتریانش اطمینان نداشت. نان را گرفت و قبل از رفتن به خانه خودش را به بازار رساند و چکی از دسته چکش نوشت. شنیده بود خرید و فروش چک شاید شرعاً درست باشد اما احکام دقیقش را نمی دانست. به گونه ای خودش را متقاعد ساخت و چک مدت دار را با مبلغی کمتر به نقد فروخت.

تحلیل شرعی روایت دوم؛

بر اساس شرط اولی که در بالا گفتیم، چک را فقط در صورتی می توان فروخت که بدهی آن حقیقی باشد. یعنی حتی اگر شخص دیگری نیز بدون این که واقعا بدهکار باشد به ما چکی بدهد ما نمی توانیم چک او را در بازار بفروشیم، حال این که در این فرض شخص مورد نظر داستان ما چک خودش را می فروشد و این عین رباست و به فتوای همه مراجع حرام است.

روایت سوم؛

با خودش می گفت، دوماه، فقط اگر دوماه می شد شرایط را مدیریت کرد اوضاع خیلی متفاوت می شد. پشت میز نشست. از اینجا می توانست بهتر مردمی که فقط ویتترین مغازه ها را تماشا می کنند اما چیزی نمی خریدن آتماشا کند. به ذهنش رسید بایکی از آن هایی که جنس هایش را مدت دار خریده اند تماس بگیرد و از آن ها بخواهد پولش را زودتر بدهند. درست است که از آن ها چک گرفته، ولی آن موقعی که سر رسید چک های آنها بود دردی از او حل نمی کرد. تلفن را برداشت و بایکی از آن هایی که بیشتر احتمال می داد تقاضایش را قبول کنند تماس گرفت. با مشتری صحبت کرد و به او گفت که اکنون در شرایط مالی نامساعدی است و نیاز شدیدی به پول نقد دارد. مشتری تقاضایش را قبول کرد اما با این شرط که چک مدت دار ی که هفته پیش به او داده است را با مبلغی پایین تر به صورت نقدی از او بخرد. پیشنهاد خوبی بود. احساس کرد که با قبول این پیشنهاد سود زیادی نمی کند، اما حداقل مشکلات فعلی اش حل می شود.

تحلیل شرعی روایت سوم؛

بهترین حالت در مورد فروش چک هایی که به خاطر طلب از مشتریان دریافت شده همین حالت سوم است. یعنی طلبکار چک مشتری را به مبلغی کمتر به صورت نقدی به خودش بفروشد و شخص دیگری را وارد نکند. این حالت بر اساس فتوای تمامی مراجع جایز می باشد.

بهترین حالت در مورد

فروش چک هایی

که به خاطر طلب از

مشتریان دریافت شده

همین حالت سوم

است. یعنی طلبکار

چک مشتری را به

مبلغی کمتر به صورت

نقدی به خودش

بفروشد و شخص

دیگری را وارد نکند. این

حالت بر اساس فتوای

تمامی مراجع جایز

می باشد

خودش می دانست تماس گرفتن با آن ها و تقاضا کردن مقداری پول برای چند وقت در وسع هیچ کدامشان نیست. سر رسید اقساط وام هایش هم گذشته بود و با این شرایط نمی توانست تقاضای وام جدید کند. اگر می توانست اجناس مانده از سال قبل را بفروشد مسئله حل بود اما در این بازار خراب کسی اجناسش را نقدی نمی خرید. چک مدت دار هم دار و بی برای درد امروزش نبود. با خودش می گفت، دوماه، فقط اگر دوماه می شد شرایط را مدیریت کرد اوضاع خیلی متفاوت می شد...

می تواند چک های مدت دار را که در ازای طلبش از شخصی دریافت کرده به شخص دیگری نقد بفروشد اما این کار شرایطی دارد. شرط اول این است که این طلب باید حقیقی باشد. یعنی این چک صوری و یا فقط صرفاً برای ضمانت یا غیره نباشد و کسی که چک را نوشته حقیقتاً به شخص دریافت کننده چک بدهکار باشد. در غیر این صورت چون طلب واقعی وجود ندارد، فروش چک حرام است و محکوم به رباست. شرط دوم این است که مقلدین مرحوم آیت ... بهجت بر اساس فتوای ایشان باید شرط کوچکی را لحاظ نمایند که نیاز مند تماس با دفتر این بزرگوار و راهنمایی دقیق کارشناسان می باشد.

هر طور حساب و کتاب می کرد دخل و خرجش با هم جور در نمی آمد. انگار همه عددها به نبرد با او آمده بودند. چند وقتی بود که هیچ چیز سر جای خودش نبود. وقتی به گذشته فکر می کند می بیند خیلی هم مقصر نیست، اتفاقات پی در پی او را از راهی که در این سال ها برایش زحمت کشیده بود منحرف کرده بودند. شرایط خودش را مرور کرد. محاسباتش به او می گفت اگر فقط چند ماه دیگر بتواند دوام بیاورد اوضاع بهتری می شود اما چطور؟ انزده یکانش هم شرایط بهتری نداشتند.

روایت اول؛

با خودش می گفت، دوماه، فقط اگر دوماه می شد شرایط را مدیریت کرد اوضاع خیلی متفاوت می شد. داشبورد ماشینش را باز کرد و دفتر مشکی حساب هایش را به آهستگی برداشت. آنقدر تکه کاغذ لابه لای صفحات دفتر بود که کوچکترین بی احتیاطی می توانست همه را پخش زمین کند. با نا امیدی صفحه ها را ورق می زد. دفتر را با دقت در دست راستش گرفته بود و با دست چپش یکی یکی کاغذ های لابه لای صفحات را باز می کرد. شاید بتواند نقطه امیدی پیدا کند. چک های مدت دار مشتریانش را می دید که هنوز باید برای نقد شدنشان صبر می کرد. به ناگاه راه حلی به ذهنش رسید. شنیده بود در بازار شخصی هست

تحلیل شرعی روایت اول؛

بر اساس احکام معاملات اسلامی طلبکار

استان بول انتخاب آزادانه پرواز رفت و برگشت
TURKISH AIRLINES
Emirates
www.HAMOONGASHT.COM
37292000

سواحل مدیترانه بویینگ مدرن ۸۰۰-۷۳۷
تحت نظارت و زیر مجموعه بزرگترین ایرلاین های اروپا
ترکیش و لوفت هانزا
پرواز به بیش از ۹۰ مقصد دنیا از مبدا ترکیه
پذیرایی غذای گرم در پرواز
بهترین ساعت پروازی میان اگسپرس
SunExpress
پنج شبه هر هفته مستقیم از مشهد
بینالود ۳۷۶۵۹۳۰۰ آبی سیر ۳۸۴۳۷۴۷۲ هرمس ۳۸۴۳۱۹۱۹ آتی ۳۸۴۳۱۹۱۹
گوهر سیر ۳۸۴۵۳۸۳۹ همسفر گشت ۳۸۴۵۱۷۰۰ گردون ۳۸۴۱۱۰۰۰

دبی استانبول کیش قشم نقد اقساط
۳۸۵۱۱۹۷۵ صالح سیر
سامویی کرابی چپانگ مای
تایلند جزایر رویایی
www.espadanaseir.com
دبی - مالدیو
۳۸۸۲۹۹۱۰ اسپادانا

مالزی تایلند ترکیه دبی چین
۳۸۴۲۰۴۲۰ پارمیس سیر
PARMIS724.COM
نماینده انحصاری هتل ۵ ستاره پارمیس کیش

مالزی دبی کیش ارمنستان تایلند دبی
۳۸۵۴۶۵۸۴ سیحان سیر
سرعین + ماسوله ۷ روزه
۳۸۵۴۶۵۸۴ سیحان سیر
۳۸۵۴۶۵۸۴ سیحان سیر

ارمنستان گرجستان آذربایجان باکو
۳۸۶۵۲۶۶۶ باسین گشت
۳۸۶۵۲۶۶۶ باسین گشت

تایلند - مالزی و سنگاپور دبی - ترکیه
ارمنستان - کیش و قشم
۳۸۶۷۶۰۳۳ ۳۸۹۲۹۵۳۰ صفاسیر

سواحل مدیترانه، استانبول، اروپا ویژه ۱۸ شهریور مالزی، تایلند، قبرس، روسیه، بلغارستان
دبی، ارمنستان، کیش، قشم
۳۸۳۳۱۳۲۳-۰۵۱

جنگل ابر شمشاد
۳۸۴۸۰۰۸۰ فردوسی سیر
www.Gardoontavel.com
۳۸۴۱۱۰۰۰ گردون

روسیه آسپرواز
۳۸۴۰۱۴۴۴
تخفیف ویژه گروه ها
ارزانترین نرخ ایران
اقساط بدون سود

سواحل مدیترانه آسپرواز
۳۸۴۰۱۴۴۴
نماینده گروه تورهای فلات در ایران
کارگزار رسمی ارمنستان و گرجستان
اخذ وقت سفارت از کلیه سفارتخانه ها
رزرواسیون هتل و اجرای تورهای زمینی و هوایی با خدمات لوکس

سواحل مدیترانه / کوش آداسی مالدیو / روسیه / بدروم
بلغارستان / مارماریس
سیماسول / لارناکا / آیاناپا
دبی / مالزی / بوکت / سوچی
صربستان / کرواسی
www.abtintravel.com
۳۷۲۴ ۷۰ ۵۰
خیابان آیکوه - بین خیابان مجدگل - شماره ۳۰
شرکت خدمات مسافرتی هوایی و جهانگردی وزارت